

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΣΑΒΒΑΤΟ 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A.1 α. Σωστό β. Σωστό γ. Λάθος δ. Λάθος ε. Λάθος
A.2 1. γ 2. β

ΘΕΜΑ Β

B.1 α) σχολικό βιβλίο σελίδα 22

Στη σύγχρονη εποχή κάθε άτομο συνήθως απασχολείται στην παραγωγή ενός μόνο προϊόντος (ή ακόμη και ενός μέρους κάποιου προϊόντος), ενώ ταυτόχρονα καταναλώνει πολλά προϊόντα, στην παραγωγή των οποίων δε συμμετέχει. *(Το φαινόμενο αυτό ονομάζουμε καταμερισμό έργων ή της εργασίας. Παράλληλα όμως με τον καταμερισμό των έργων αναπτύσσονται και οι ανταλλαγές προϊόντων μεταξύ των ατόμων, γιατί διαφορετικά δε θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν οι διάφορες ανάγκες τους. Όπως θα δούμε πιο κάτω, οι ανταλλαγές γίνονται με τη μεσολάβηση του χρήματος.)* *προαιρετικό

β) σχολικό βιβλίο σελίδα 22

Ο καταμερισμός των έργων έχει τεράστια σημασία για τη σημερινή οργάνωση της παραγωγής. Χωρίς καταμερισμό, ο τεράστιος πλούτος των σημερινών οικονομιών δε θα ήταν δυνατό να δημιουργηθεί..

γ) σχολικό βιβλίο σελίδα 22

- (i) Κάθε άτομο μπορεί να απασχοληθεί εκεί όπου μπορεί να αποδώσει περισσότερο αντί να κάνει ταυτόχρονα και δουλειές στις οποίες δεν είναι αποδοτικό.
- (ii) Όταν ένα άτομο ασχολείται με μία μόνο εργασία, αναπτύσσει σιγά σιγά μεγάλη δεξιοτεχνία και ικανότητα στην εργασία αυτή και αυξάνει την απόδοσή του.
- (iii) Η μεγάλη εξειδίκευση οδηγεί και σε διάφορες βελτιώσεις του τρόπου με τον οποίο γίνεται η παραγωγή, δηλαδή σε διάφορες εφευρέσεις, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής.

δ) σχολικό βιβλίο σελίδα 22

η μεγάλη εξειδίκευση των ανθρώπων σε μία δραστηριότητα που συχνά είναι πολύ περιορισμένη, μετατρέπει την εργασία σε ανιαρή απασχόληση. Π.χ. ένας εργάτης που κάνει κάθε μέρα την ίδια δουλειά και σε πολλές περιπτώσεις τις ίδιες κινήσεις, είναι φυσικό να κουράζεται από τη ρουτίνα της δουλειάς.

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1

	Αγαθό X	Αγαθό Ψ	Κόστος Ευκαιρίας Αγαθού X	Κόστος Ευκαιρίας Αγαθού Ψ
A	0	800		
			2	0,5
B	100	600		
			4	0,25
Γ	150	400		
			5	0,2
Δ	230	0		

Αφού στον συνδυασμό Δ, όλοι οι συντελεστές απασχολούνται στην παραγωγή του αγαθού X, τότε δεδομένου ότι στην παραγωγή του Ψ δεν απασχολούνται συντελεστές και η ποσότητά του είναι μηδενική ($\Psi_{\Delta} = 0$).

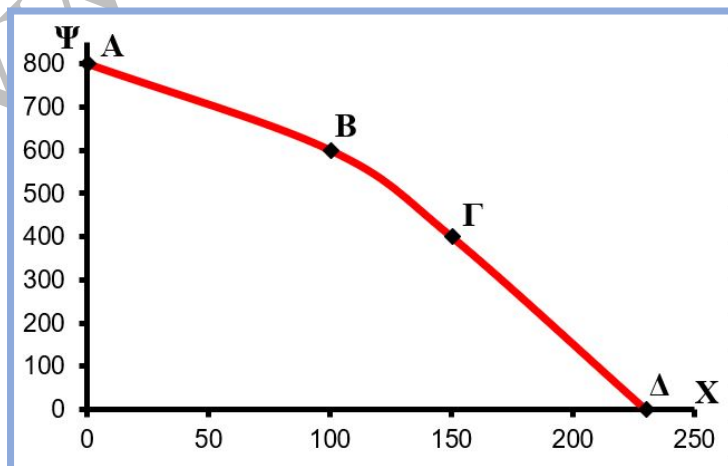
$$A \rightarrow B : \quad KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 2 = \frac{\Psi_A - 600}{100 - 0} \Leftrightarrow \Psi_A = 800$$

$$B \rightarrow A : \quad KE_{\Psi} = \frac{\Delta X}{\Delta\Psi} = \frac{100 - 0}{800 - 600} = 0,5$$

$$\Gamma \rightarrow \Delta : \quad KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow 5 = \frac{400 - 0}{230 - X_{\Gamma}} \Leftrightarrow X_{\Gamma} = 150$$

$$B \rightarrow \Gamma : \quad KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} = \frac{600 - 400}{150 - 100} = 4$$

Γ.2

Γ.3 $N (X = 120 , \Psi = 500)$

Πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται $X = 120$ μονάδες προϊόντος :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow \frac{600 - \Psi}{120 - 100} = \frac{600 - 400}{150 - 100} \Leftrightarrow \Psi = 520$$

	X	Ψ
B	100	600
	120	Ψ
Γ	150	400

Άρα ο συνδυασμός $N (X = 120 , \Psi = 500)$ είναι **εφικτός** γιατί μπορούν να παραχθούν 500 μονάδες Ψ , ενώ η μέγιστη παραγόμενη ποσότητα για $X = 120$ είναι 520 μονάδες Ψ .

Π ($X = 170 , \Psi = 350$)

Πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται $X = 170$ μονάδες προϊόντος :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow \frac{400 - \Psi}{170 - 150} = \frac{400 - 0}{230 - 150} \Leftrightarrow \Psi = 300$$

	X	Ψ
Γ	150	400
	170	Ψ
Δ	230	0

Άρα ο συνδυασμός $\Pi (X = 170 , \Psi = 350)$ είναι **ανέφικτος** γιατί δεν μπορούν να παραχθούν 350 μονάδες Ψ , ενώ η μέγιστη παραγόμενη ποσότητα για $X = 120$ είναι 300 μονάδες Ψ .

Γ.4 Γνωρίζουμε από το προηγούμενο ερώτημα ότι όταν $X = 120$ μονάδες προϊόντος, η μέγιστη παραγόμενη ποσότητα του Ψ είναι $\Psi = 520$ μονάδες προϊόντος.

Θα υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται $X = 200$ μονάδες προϊόντος :

$$KE_X = \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} \Leftrightarrow \frac{400 - \Psi}{200 - 150} = \frac{400 - 0}{230 - 150} \Leftrightarrow \Psi = 150$$

	X	Ψ
Γ	150	400
	200	Ψ
Δ	230	0

Όταν $X = 200$ μονάδες προϊόντος, η μέγιστη παραγόμενη ποσότητα του Ψ είναι $\Psi = 150$ μονάδες προϊόντος.

Άρα, όταν οι μονάδες του X αυξάνονται από 120 σε 200, οι μονάδες του Ψ μειώνονται από 520 σε 150. Δηλαδή, **θυσιάζονται $520 - 150 = 370$ μονάδες του αγαθού Ψ ,**

Γ.5 Για να γίνει μέγιστος θα πρέπει να αυξηθούν αρκετά οι ποσότητες των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας ή αν βελτιωθεί αρκετά η τεχνολογία της παραγωγής ή αν υπάρξει συνδυασμός των δύο, έτσι ώστε η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων να μετατοπιστεί προς τα δεξιά και ο συνδυασμός να αποτελέσει σημείο της νέας καμπύλης.

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1

Έτη	Τιμή αγαθού A	Ποσότητα αγαθού A	Τιμή αγαθού B	Ποσότητα αγαθού B	Α.Ε.Π. ονομαστικό	Δ.Τ.(%) έτος βάσης 2008	Α.Ε.Π. πραγματικό (έ.β.2008)
2008	10	5	10	10	150	100	150
2009	20	9	12	10	300	150	200

Για το έτος 2008:

Ονομαστικό Α.Ε.Π. = $P_A \cdot Q_A + P_B \cdot Q_B = 10 \cdot 5 + 10 \cdot 10 = 150$ χρηματικές μονάδες

Ο δείκτης τιμών του 2008 είναι 100 επειδή είναι το έτος βάσης

Πραγματικό Α.Ε.Π. = Ονομαστικό Α.Ε.Π. = 150 χρηματικές μονάδες (επειδή είναι το έτος βάσης)

Για το έτος 2009:

Ονομαστικό Α.Ε.Π. = $P_A \cdot Q_A + P_B \cdot Q_B \Leftrightarrow 300 = P_A \cdot 9 + 12 \cdot 10 \Leftrightarrow P_A = 20$ χρηματικές μονάδες

Πραγματικό Α.Ε.Π. = $\frac{\text{Ονομαστικό Α.Ε.Π.}}{\text{Δείκτης τιμών}} \cdot 100 = \frac{300}{150} \cdot 100 = 200$ χρηματικές μονάδες

Πρέπει να τονιστεί ότι αν χρησιμοποιήσουμε τα δεδομένα με την εναλλακτική μέθοδο υπολογισμού του πραγματικού Α.Ε.Π. με τον πολλαπλασιασμό της τιμής του έτους βάσης επί την ποσότητα κάθε έτους, θα δούμε ότι τα νούμερα δεν συμφωνούν:

$$A.E.P. \text{ 2009 σε σταθερές τιμές}_{2008} = P_{A2008} \cdot Q_{A2009} + P_{B2008} \cdot Q_{B2009} = 10 \cdot 9 + 10 \cdot 10 = 190$$

το οποίο δεν συμφωνεί με το 200 του πίνακα.

Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συντάκτες του θέματος θεωρούν ότι η δεύτερη μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί για ένα αγαθό και όχι για δύο ή περισσότερα. Δόθηκε στα εξεταστικά κέντρα η πρώτη μέθοδος (με αποτέλεσμα 200), ως ενδεικτική απάντηση. Ακόμη, όπως επισημάνθηκε και στα θέματα του 2016, η διαφοροποίηση οφείλεται και στην λανθασμένη ταύτιση του αποπληθωριστή τιμών του Α.Ε.Π. και του δείκτη τιμών καταναλωτή που προκύπτει από τις τιμές των αγαθών του καλαθιού της νοικοκυράς.

Δ.2 2009: Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. = $\frac{\text{Πραγματικό Α.Ε.Π.}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{200}{20} = 10$ χρηματικές μονάδες / άτομο

Στο ίδιο (?) έτος ο πληθυσμός διπλασιάζεται, άρα διαμορφώνεται σε $2 \cdot 20 = 40$ άτομα

2009: Κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. = $\frac{\text{Πραγματικό Α.Ε.Π.}}{\text{Πληθυσμός}} = \frac{200}{40} = 5$ χρηματικές μονάδες / άτομο

Μεταβολή κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. = $5 - 10 = -5$ χρηματικές μονάδες / άτομο (μείωση)

Μολονότι η μεταβολή του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. δείχνει τις μεταβολές στο βιοτικό επίπεδο, δεδομένης της σαφήνειας της ερώτησης, προκύπτει ότι η μείωση του κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. δείχνει τη χειροτέρευση της οικονομικής ευημερίας της οικονομίας.

Δ.3 Η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή Α.Ε.Π. μεταξύ ετών 2008 και 2009 σε σταθερές τιμές του 2008 είναι:

$$\frac{200-150}{150} \cdot 100 = 33,3\%$$

Δ.4 Νέα ποσότητα αγαθού Α: $5 + \frac{20}{100} \cdot 5 = 6$ μονάδες

Νέα ποσότητα αγαθού Β: $10 - \frac{20}{100} \cdot 10 = 8$ μονάδες

Ονομαστικό Α.Ε.Π. = $P_A \cdot Q_A + P_B \cdot Q_B = 10 \cdot 6 + 10 \cdot 8 = 140$ χρηματικές μονάδες

Πραγματικό Α.Ε.Π. = Ονομαστικό Α.Ε.Π. = 140 χρηματικές μονάδες (επειδή είναι το έτος βάσης)

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΜΑΡΙΝΟΣ οικονομολόγος – εκπαιδευτικός – www.economics.edu.gr